

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen
liittyviksi laeiksi – HE 185/2024 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunta 28.11.2024

Lähtökohdat

- Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kokonaisuutta aktiivinen ja kansainvälinen Nato-Suomi.
- Tavoitteena on mm. huomioida maahantuloon ja maahantulolupiin liittyvissä säännöksissä Suomen Nato-jäsenyys ja mahdollistaa joustavampi yhteistyö Naton jäsenvaltioiden kanssa niiden joukkojen saapuessa Suomeen.

Maahantulolupa (4 §)

- Pääsääntönä laissa säilyisi, että vieraan valtion sotilas, sotilasajoneuvo, valtionilma-alus ja valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa vain sille hakemuksesta myönnetyn maahantuloluvan perusteella (ellei Suomea velvoittavasta kv. sopimuksesta muuta johdu).
- Uusi säännös:
 - o Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaalle, sotilasajoneuville, valtionilma-alukselle ja valtionalukselle voidaan myöntää Suomen alueelle tuloon lupa ilman nimenomaista hakemusta.
 - o Tarve olisi esim. ennakoimattomissa kiireellisissä tilanteissa.

Maahantulolupa (4 §)

- Kuten voimassa olevassa laissa, säännöksessä ei säädettäisi nimenomaisesti siitä, kuinka kauan lupa voi olla voimassa.
- Aluevalvontalain tulee mahdollistaa luvan myöntäminen esimerkiksi Puolustusvoimiin tai Naton komentorakenteeseen komennettujen vieraan valtion sotilaiden pitkäaikaiseenkin maassaoloon Suomen alueella.
- Täten laissa ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa sitä, kuinka pitkäksi ajaksi maahantulolupa voidaan myöntää olemaan voimassa. Tilanteet arvioitaisiin tapauskohtaisesti.

Toistuvaan maahantuloon oikeuttava lupa (4 a §)

- Säännös nostettaisiin aluevalvonta-asetuksesta lain tasolle aluevalvontalakiin.
- Säännökseen lisättäisiin maininta Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltiosta:
 - Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaalle, sotilasajoneuville, valtionilma-alukselle ja valtionalukselle voidaan hakemuksesta myöntää Suomen alueelle tuloon lupa, joka on voimassa enintään yhden kalenterivuoden pituisen määräajan kerrallaan.
 - Lupa voitaisiin myös tarvittaessa uusia ilman hakemusta.

Poikkeus lupavelvollisuudesta (5 §)

- Esitetään, että vieraan valtion sotilaalta, sotilasajoneuvolta, valtionilma-alukselta ja valtionalukselta ei edellytettäisi maahantulolupaa, jos vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen tai valtionaluksen maahantulo Suomen alueelle liittyy avun antamiseen, vastaanottamiseen tai yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.
- Tilanne voisi liittyä esim. alueevalvontayhteistyöhön, jos tästä olisi tehty kv. apulain nojalla puitepäättös.

Poikkeus lupavelvollisuudesta

- Säännöksiin liittyen valtionilma-alusta, valtionalusta sekä sukellusvenettä koskeviin erityisrajoituksiin (lain 6 - 8 §) lisättäisiin maininta, että sääntelyä ei sovelleta, jos valtionilma-alus, valtionalus tai sukellusvene on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

Maanpuolustuksen kannalta merkityksellisten kohteiden tutkiminen ilma-aluksesta (14 §)

- Pykälää muutettaisiin siten, että pykälässä tarkoitettu ilmakuvauskielto ja taltiointi ulotettaisiin myös kuvaukseen, joka kohdistuu vieraan valtion Suomen alueella oleviin asevoimiin.
- Tarkoituksena on suojata myös esimerkiksi Suomessa vieraana/harjoituksessa olevien vieraiden valtioiden asevoimia samalla tavalla kuin Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen joukkoja ja toimintaa.

Luvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytykset (19 §)

- Säännöstä esitetään muutettavaksi siten, että lupaviranomainen voisi hakea luvanhakijasta (merenpohjan tutkiminen, maaperän tutkiminen, tutkiminen ilma-aluksesta, toiminta suoja-alueella) turvallisuusselvityksissa tarkoitetun yritysturvallisuus selvityksen laatimista, jos luvan perusteella harjoitettavassa toiminnassa muodostuu sellaista maanpuolustusta koskevaa tietoa, joka viranomaisen asiakirjaan merkittynä olisi lain mukaan salassa pidettävää.
- Tarve liittyy etenkin tuulivoimarakentamiseen.

Muut aluevalvontalakiin esitettävät muutokset

- Lain 22–24 b § sekä 35 § :ään esitettävät muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia.

Liitelait

- Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi sotilasajoneuvolakia, puolustustarvikkeiden viennistä annettua lakia sekä ampuma-aselakia aluevalvontalakiin tehtävien muutosten johdosta.
- Muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia.

